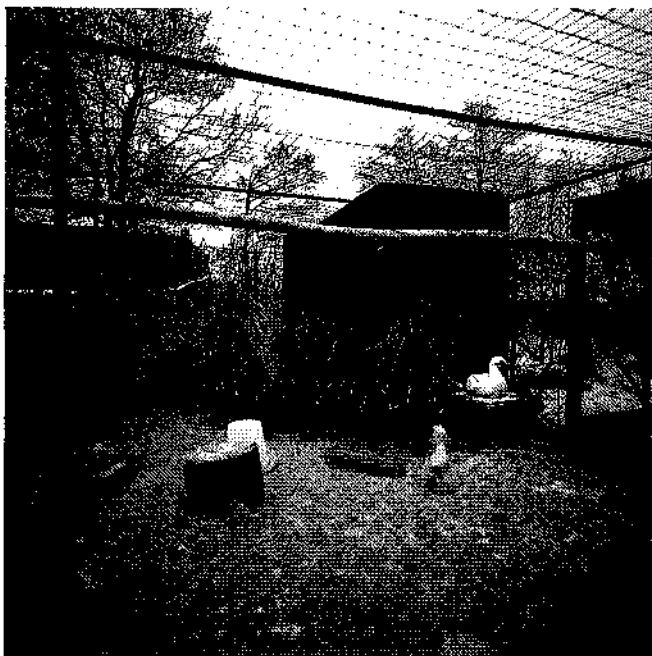

Geklemd tussen rijksweg en viadukt, onder de rook van Drachten, bevindt zich het vogelopvangcentrum 'De Fûgelhelling'. Bij Douwe en Gryt Miedema, de 'ouders' van dit herstellingsoord voor vogels, is het stil en rustig, zoals het in een dergelijk oord behoort te zijn.

Opgangcentrum met Jan van Gent op de troon

OP DE HELLING! *Guus Anke Vogt*

'Wij zijn bij de vogels', zegt het handige schuifbordje naast de voordeur. Wij lopen door en komen in de eerste ruimte terecht, een soort hal met enkele hokken en een werkblad, waar de pas binnengebrachte zieken en daklozen een voorlopig onderdak vinden, onderzocht en geregistreerd worden. Aangrenzend een provisieruimte en aan de andere kant een vrij groot bassin.

Aan de rand hiervan, veilig achter een hekje van gaas, een zielige verzameling sterk verzwakte en bibberende watervogels, meest olieslachtoffers.

'Nee, ze mogen nog niet in het water' zegt Douwe Miedema. 'Ze zijn te zwak en bovendien is door de olie en later door de schoonmaakbeurt de structuur van de verenkonstruktie aangetast. Ze zijn als het ware poreus geworden, nemen veel te veel water op, drogen te langzaam en vatten dan kou. De talgklieren moeten langzamerhand hun

werk weer gaan doen om het vetgehalte weer op peil te brengen en zo het verenpak weer waterafstotend te maken'.

Een tafeleend, die helemaal niets van deze gevangenschap begrijpt, doet tevergeefse pogingen om het water te bereiken. Een eiderend probeert met vallen en opstaan de koesterende straling van de laaghangende warme lamp te bereiken, om vervolgens tot de ontdekking te komen, dat het toch gezelliger is bij z'n lotgenoten aan de andere kant. Douwe: 'Dit hier is een tastbaar bewijs van de vervuiling. Jammer genoeg zijn de meeste mensen alleen maar gevoelig voor het 'zichtbare' aspekt ervan. Vervuiling bevindt zich echter al in een heel ver gevorderd stadium als het zichtbaar is, zoals hier. Wat dat betreft zouden alle vormen van vervuiling een kleurtje moeten hebben...'

Of het weer goed komt met deze vogels? Nee, een groot deel haalt het niet. Neem deze eiderend: Het lijkt heel wat door het dikke

verenpak, maar hij weegt bijna niets meer. Bovendien is de spijsvertering dusdanig gestoord, dat er vrijwel geen eten in blijft. Dat komt niet meer goed, ben ik bang'.

Je moet ergens beginnen. Een klein percentage herstelt wél, dat geeft voldoening en is bovendien belangrijk voor de edukatieve faktor in dit gebeuren. Je laat zien hoe rampzalig vervuiling is, maar óók, dat we nog niet helemaal te laat zijn. Als we er maar met z'n allen iets aan doen!'

Overigens, op het ogenblik krijgen olieslachtoffers veel aandacht, vooral in de media, maar er gebeuren veel meer afschuwelijke dingen. Helaas meestal door menselijk toedoen: het hele jaar door krijgen we veel verkeersslachtoffers, veel slachtoffers door landbouwvergift, veel ontheemden door verwoesting van oorspronkelijk leefgebied (het kappen van bomen of het droogleggen van watergebieden).

Ook hoogspanningskabels en grote spie-

gelende ramen zijn boosdoeners, evenals in het voorjaar de katten, die volgens hun natuur te werk gaan en een slagveld aanrichten onder jonge vogels.

De strenge winter was hoofdzakelijk moeilijk voor de viseters, zoals roerdompen en reigers. Vanuit de Fûgelhelling wordt veel vis gedistribueerd onder de vogelwachters, die trachten de nood enigszins te lenigen.

Russische ringen

Inmiddels lopen wij naar de andere verblijven, grenzend aan de grote buitenkooi. In een aparte verblijfplaats kijkt een grote ooievaar ons aan. Een niet-geringde, dus wilde ooievaar. Hij staat op één poot. Echter niet uit gewoonte, maar omdat ook hij verkeersslachtoffer is. De gebroken poot is keurig gespalkt. In de hoop, dat hij zich later weer kan redden.

'We doen alles zelf. Een dierenarts, zelfs al is hij gespecialiseerd in behandeling van kleine huisdieren, weet met dit soort dingen niet zo goed raad. In de praktijk zal hij zelfs dit soort patiënten naar ons toesturen.'

In een van de hokken kijken een paar uiltjes ons stóicijns aan. Ransuiltjes zijn het, ondervoed weliswaar, maar zo te zien best tevreden in hun herstellingsoord. Ze komen van ver, want ze dragen 'Russische ringen'. Zeer waarschijnlijk zijn ook zij slachtoffer geworden van de ramp in Tsjernobyl. Naast de uiltjes een schuwe roerdomp, de dupe van de strenge winter. Hij kan nauwelijks eten verdragen en biedt een meelijwekkende aanblik. Misschien haalt ook hij het niet. In de volgende grotere kooi is een aantal buizerds in een wat verdere fase van herstel.

Vrolijk is de situatie in de grote buitenkooi, waarin dmv. bossen riet een natuurlijke omgeving is nagebootst.

Een grote Jan van Gent zit in een hoek als een keizer op z'n troon, temidden van een druk kriewelend volkje, in hoofdzaak bestaande uit meerkoeten.

Ze zijn al weer tamelijk dicht bij de vrijheid. Stiekum glurend in andere hokken zie ik nog een buizerd, een reiger en ook helemaal niets. Dat is echter bedriegelijk, want tussen en onder het stro bevindt zich een nest jonge egels. Het zijn dus niet alleen vogels, die hier onderdak vinden. Ook konijntjes en zelfs waterschildpadden blijken hier een tijdelijk onderdak te vinden.

Op de nok van het dak staat al een tijdlang onbeweeglijk een reiger. Hij laat zich braaf fotograferen en zeilt dan statig weg.

'Dat is een ex-patiënt', zegt Douwe, 'hij komt elke winter terug... Menselijkerwijs gezien zou je het als een kompliment kunnen op-

vatten, maar voor een dier is dat niet goed. Het is nl. de bedoeling dat de dieren zich na herstel weer kunnen redden in de natuur. Dat kan alleen als ze schuw, cq. alert blijven. In principe kun je elke vogel tam krijgen, maar dan maak je ze ook meteen vreselijk kwetsbaar. Ze weten niet meer, wie hun vijanden zijn. Wij houden daar heel erg rekening mee, al is het soms wel eens moeilijk.'

Een uitzondering op deze regel strijkt bij ons neer. Een tamme kraai, dol op laarzen en veters, waar hij onophoudelijk in probeert te pikken, volgt ons als een suppoost, als we de volgende kooi bezoeken.

Zien eten, doet eten

Hierin bevinden zich kwakken. Jonge dieren, in gevangenschap geboren in Burgers Dierenpark laat men hier verwilderen, om ze vervolgens in de Makkumer Waard de vrijheid te geven. Achterin de kooi schuiven als in een ouderwetse kijkdoos een paar roerdompen heen en weer langs bossen riet. Zij zijn al weer aan de betere hand. 'Zien eten, doet eten' is het principe, daarom zijn ze bij elkaar gezet. In en om de grote vijver bevindt zich een overvloed van vogels van diverse pluimage. De meeuwen erboven behoren niet tot de herstellenden, maar komen af op het 'gratis verstrekte voedsel' en pikken er behoorlijk van meel.

Badhuis

In een primitief ingerichte ruimte, waar elke emmer warm water aangedragen moet worden, die slechts verwarmd wordt door een straalkachelkje (door Gryt Miedema van haar verjaarsgeld gekocht), krijgen de olieslachtoffers hun eerste bad. Gryt dompelt de zielig bij elkaar kruipende, kleverige en bange vogels één voor één in het warme water om het ergste vuil er af te halen. De vogels, die niet weten, wat er nu weer met hen gebeurt, spartelen in paniek. Een enkeling ondergaat de behandeling gelaten, maar is dan ook al erg ver heen. De helpsters, allemaal vrijwilligsters, nemen de vogels over, wrijven ze droog en vetten pootjes en zwemvliezen in met babyzalf, onderwijl geruststellende woordjes prevelend. Daarna gaan de dieren onder de warme lamp.

'Veel fabrikanten hebben ons hét middel aan de hand gedaan om de olie te verwijderen of om de zuurgraad te herstellen' vertelt Gryt.

'Niets is echter afdoende. Je maakt het er vaak zelfs erger mee, het is immers allemaal chemisch. Gewoon warm water, de warme

lamp en voor zover mogelijk eten, dat is het enige wat we er aan kunnen doen. Ook hebben we van een bedrijf een enorme hoeveelheid tissue-papier gekregen, zovesal, dat we ook het vogelopvangencentrum Ezumazijl hebben kunnen voorzien. Daar drogen we de dieren mee af en het voldoet prima. Met Ezumazijl hebben we een goede samenwerking. Voorheen had Ezumazijl geen bassin en als de vogels eenmaal daar aan toe waren, kwamen ze hier naar toe.'

Dankzij 'Wedden dat' en andere akties van de afgelopen tijd krijgt Ezumazijl nu zelf een bassin.

Ondertussen vouwt Gryt de vleugels van een volgende patiënt uit en ontdekt een grote knobbel. Het zwakke dier zal niet meer kunnen functioneren. Douwe neemt hem mee. Ik volg hem en zie, hoe het beestje een spuitje krijgt en in een hokje wordt gezet. Daar zal hij binnen een kwartier een pijnloze dood sterven.

Meer belangstelling voor de natuur

De brandende vraag is natuurlijk hoe wordt dit allemaal bekostigd? (minimaal f 15.000,— per jaar). Met verbazing hoor ik, dat dit al sinds de oprichting, nu 12 jaar geleden, hoofdzakelijk voor eigen rekening geschiedt. Weliswaar nu en dan gesteund door hulpvaardige en vrijgevige fabrikanten en andere ondernemers, doch van enige commerciële basis is geen sprake. Ook de dagelijkse werkzaamheden, worden behalve door familie Miedema, uitsluitend door vrijwilligers verricht.

Omdat er, naast de dagelijkse taken ook veel aan voorlichting wordt gedaan, via dialezingen en excursies, is er natuurlijk altijd behoefte aan geld. Een behoefte echter, die gezien het doel én het resultaat van al deze inspanningen volkomen gerechtvaardigd is. Met recht ook konkluderen Douwe en Gryt Miedema aan het slot van hun jaaroverzicht 1986, dat de belangstelling voor de natuur en wat daarin leeft, is toegenomen. Vooral het besef, dat diezelfde natuur alles te maken heeft met ons leefmilieu!

Verdere gegevens over 1986

Voor het eerst meer dan 1000 dieren opgenomen, nl. 1160 waaronder 135 roofvogels en ulla's. Sterke toename van het aantal vogels uit Groningen en Drente. De open dagen werden door meer dan 1300 personen bezocht.

Exkursies voor ruim 150 scholen en verenigingen.

Onder de meer dan 90 soorten vogels bevonden zich vorig jaar ijsvogeltjes, kleine alken, brilduikers, kamphanen en purperreigers.

Wil men donateur worden, bel of schrijf naar de Fûgelhelling, De Feart 1, 9247 CK Ureterp, tel. 05120-14328 en u ontvangt een acceptgirokaart.